

פרשת כי תצא

יד באלול
תשע"ח

וקראתם לשבת ענג, לקדוש ה' מכבד

גליון שבועי מענייני הפרשה
מבית מדרשו של הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א
יו"ל ע"י כולל 'פלא יועץ'

גליון מס'
137

אבן יקרה

טפשות מוצלחת...

יסוד גדול יסדו לנו רבותינו הקדושים (מסכת ראש השנה ז.ז.) "כל המעביר על מידותיו, מעבירין לו על כל פשעיו. וצריך הבנה וכי בשביל ויתור כל שהוא ימחלו כל עוונותיו?"

מבאר בסה"ק ערוגת הבושם, בנוהג שבעולם שאין מעמידין עבריין לדין עד אשר יוברר כי הוא "כשיר" לעמוד לדין, כי בלא זה אין מקום להבאתו כלל בפני השופט... ולהבדיל, כך בדין שמים, אין כלל מקום להעמיד את האדם לדין, כי מה הוא האדם אשר חוטא מתוך רוח שטות ושגעון, הרי כלל אינו "כשיר" להבאתו בפני השופט כל הארץ. אלא שכאשר הוא עצמו מחשיב את עצמו לחכם ומוצלח, אשר משאתו יראו וירעדו, אף בשמים "מחשיבים" אותו כן, והרי הוא מובל לפני הדיין למשפט. המעביר על מדותיו הרי הוא מכריז "איני כלום", ומאחר שכן אי אפשר להביאו למשפט, הוא אינו כשיר.... ימי אלול ימי קירבת הבורא יתברך, הינם הימים המתאימים ביותר לקיים מאמר חז"ל: "המעביר על מידותיו" כדי שיתקיים בנו המשך דבריהם "מעבירים לו על כל פשעיו".

ברכת שבת שלום
העורכים

זמני שבת קודש

הדלקת נרות: 18.58 (לנוהגים 40 דק': 18.38)	ירושלים
צאת שבת: 19.48 רבינו תם: 20.37	
הדלקת נרות: 18.56	תל אביב
צאת שבת: 19.45 רבינו תם: 20.34	
הדלקת נרות: 18.56	באר שבע
צאת שבת: 19.46 רבינו תם: 20.35	

הפסרה: 'רוני עקרה' (ישעיה נד)

משלחן גבוה

לדייק בלשונך...

מוצא שפתיך תשמור וגו' (כג גד)

נוהג חדש נוצר בעולם אשר לא היה מלפנים, וכל כך התאזרח "המנהג" הלז עד אשר אם יבא איש ויעיר למוסר אזנם, יחשב בעיניהם למשונה, ובליבם יאמרו: האמנם הלה מן הישוב!?

ומהו הדבר?: דיבור - בלתי אחראי!. למשל, שמעון אומר לראובן: "אני עוד דקה חוזר אליך". "אני עוד דקה אהיה עמך בקשר". והנה עבר דקה ודקותיים ושעה ושעתים - ולא חזר ולא התקשר כאילו עלה לשמים.

ויתכן, שמבחינה הלכתית אין כאן שקר גמור כי כן, "מנהג המדינה"... אבל האם זוהי הדרך וזו העיר לנהוג כן לכתחילה!?! מה גם, שפעמים ראובן הלז ביטל מעסקיו על סמך "הבטחה" אשר פצה לו חברו, ושמעון הלזה רגוע ובלתי אכפתי ממוצא שפתיו.

בפרשה זו לימד אותנו הקב"ה: אם נדרת נדר, עליך לקיימו. ואפילו קיימתו לבסוף אך שלא יהיה ב"איחור". ומה אכפת על קצת איחור, הרי סוף סוף קיים מוצא פיו, ומדוע הגבילה התורה זמן (כמובא בתלמוד ר"ה דף ד.ד). אלא מכאן רמז לאדם: "כאשר אתה מוציא מפיק דבר, עליך לדאוג שיהיה מדוייק". לא זורקים מהפה הבטחה או דיבור הדומה לו, כאשר אתה יודע שאינו כן.

הקב"ה נתן לנו מצוות, שנהיה מנושאים ומרוממים מעל כל הנהגות כוזביות ובלתי הגונות. וק"ו שלא תהיינה רעות לשמים או לבריות. ומה תעשה? לזה אומרת התורה "תשמור - ועשית". ומפרש רבינו חיים בן עטר (שם): מוצא שפתיך "תמתין" מלהוציא עד אשר תוכל לעשותו. וזהו תשמור - פירושו תמתין. (ע' ברכות ג. בפירש"י). תתבונן: האם אוכל לעשות מה שאני אומר? אם אכן, אזי כן תאמר. ואם לאו, לאו. אמנם מצות התורה כאן עוסקת ב"נדרים", אבל ממנה למדין הנהגה.

ויש רמז בדברי חז"ל שאמרו (ברכות ז.ז.): "כל דבור ודבור שיצא מפי הקב"ה לטובה אפילו על תנאי לא חזר בו". כלומר, ראה גם ראה, הקב"ה הבטיח דבר "על תנאי" ואם אין התנאי, אין חייב כלום מדיבור שיצא מפניו. אבל לא כן! כי אעפ"כ "לא חזר בו". כן אתה בן אדם, כל דבר שיוצא מפיק, שתהיה עומד אחריו. ותראה שאל תכזיב! אלא שיצא בסוף מדוייק". ומילה בסלע משתוקא בתרין (מגילה יח. ע"ש).

וחכם הגון אחד אמר למישהו "אני אהיה עמך בקשר בעוד שעה". והנה בהגיע קרוב להשלמת השעה, ראה החכם שלא יוכל להתקשר ולקיים דבריו אלא רק באיחור של "מספר דקות". אזי טרם הושלמה השעה, מיהר והתקשר לאותו איש ואמר לו: סליחה!

המשך בעמוד 3

ר' אברהם היה אברך בן-תורה, תושב ברדיצ'ב. שנים רבות ישב על התורה ועל העבודה, ולפרנסת הבית דאגה הרעיה הנאמנה. השנים חלפו, הילדים בגרו והגיעו לפרקם. כדי שיוכל להשיא את ילדיו החליט ר' אברהם לצאת אל השוק ולחפש מקור פרנסה מכניס. הוא מצא כי מקצוע התיווך יכול להתאים לו.

ואמנם, כעבור זמן קצר הבשילו הרעיונות שהציע והיו לעסקות מוצלחות.

יום אחד הבחין בעגלותיו העמוסות סחורה של סוחר ידוע, העומדות כבר שלושה ימים ללא תזוזה. הוא הבין שהסוחר יהיה מוכן להתפשר במחיר. בהשגחה פרטית שמע ביום האתמול כי סוחר מסויים מחפש סחורה טובה. העסק כבר נרקם במוחו. כמעט נשא את רגליו להציע לסוחרים את הצעתו, אבל הוא ידע כי סוחרים מכובדים כאלה לא יתייחסו להצעה שבאה ממתווך טרי כמותו. החליט אפוא לפנות אל ר' שמואל, מתווך בעל-שם. הוא הציע לו את הרעיון תמורת חלוקת העמלה ביניהם. כששמע ר' שמואל על העסק ניצת זיק בעיניו, אך כמתווך ממולח הסתיר מיד את התלהבותו, ואף ביטל את הרעיון והסביר שאין הוא מעשי. ר' אברהם יצא ממנו במפח-נפש. אך יצא ר' אברהם מהבית מיהר ר' שמואל אל שני הסוחרים, והציע לפנייהם את ההצעה. השניים התלהבו מהרעיון, ובתוך זמן קצר סוכמה העסקה. שניהם שלשלו לידי ר' שמואל דמי תיווך הגונים. העסקה הגדולה עשתה לה שם, ור' אברהם שמח לשמוע כי הרעיון שלו נהפך לעסקה מוצלחת. הוא פנה מיד אל ר' שמואל כדי לקבל את מחצית העמלה המגיעה לו.

ר' שמואל קיבל אותו בקרירות והושיט לעברו שטר של עשרה רובלים. ר' אברהם עמד נדהם. "אני זכאי לקבל מחצית מהרווח", אמר בקול רועד. "מי אתה, מתווך מתחיל וזעיר שכמותך, שתדרוש מחצית מהעמלה!?", הרים ר' שמואל את קולו עליו. "אכן, היה לך חלק בהצעה, ומגיע לך סכום סמלי, ההולם מתווך מתחיל. איזו חוצפה היא לדרוש מחצית מהרווח!". ר' אברהם החליט להביא את העניין לדין-תורה. התייצבו השניים לפני בית-הדין, הציגו את טענותיהם, והדיינים פסקו כי הצדק עם ר' אברהם. ר' שמואל יצא זועף מבית-הדין והצהיר: "פסק-הדין אינו צודק בעיניי ולא אקיים אותו".

פנה ר' אברהם אל רב העיר, רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב, וסיפר לו את כל אשר אירע. הורה רבי לוי-יצחק לזמן אליו מיד את ר' שמואל, ותבע ממנו לציית לפסק ההלכה. ר' שמואל השיב בחוצפה כי לדעתו הדין אינו צודק וכי אין הוא מוכן לציית לו. שתיקה השתררה בחדר. לאחר זמן-מה פנה רבי לוי יצחק אל ר' שמואל ואמר: "רצוני לשתף אותך מעט בהליכות המסחר שלי, כי בדומה לך, גם אני עוסק בתיווך...". ר' שמואל נשא את עינו בתמיהה. וכי אילו עסקי תיווך יש לרבי לוי-יצחק מברדיצ'ב?! הצדיק המשיך: "כן, עבודתי היא לתווך בין ישראל לאביהם שבשמים.

"פעם אחת סובבתי בשמים וראיתי קרונות עמוסי סחורה. בדקתי אותה והנה כל הקרונות עמוסים חטאים, עוונות ופשעים, תוצרת ישראל. המקטרגים הרבים לטשו עין לעבר הסחורה, וביקשו להשתמש בה, כדי להכריע את הכף לחובה, חלילה. המשכתי בשיטוטי ומצאתי כי גם ביד הבורא קרונות עמוסים. הצצתי לראות מה יש שם, ומצאתי מחילה, סליחה וכפרה. "החלטתי כי יש כאן עסקת תיווך מצויינת. הלוא החרטה והתשובה יקרות מאוד למעלה, ובעבורן ודאי יהיו מוכנים לתת ככל שיידרש. ניגשתי אל ריבוננו-של-עולם והצעת את העסקה. תשובתו הייתה כי הוא מסכים, אולם רצונו לשמוע מה 'הצד השני' אומר..."

"פניתי אל היהודים והתברר כי אינם מוכנים להיפרד מהר כל-כך מ'סחורתם'. שוב פניתי אל ריבוננו-של-עולם וביקשתי שישפר את ההצעה ויוסיף על 'סחורתו' גם בני, חיי ומזוני [=בנים, חיים ופרנסה]. גם לכך נעתר הקב"ה. "בימים הנוראים הרעשתי רקיעים, עוררתי נשמות אבודות, דיברתי בנועם, ובסופו של דבר עלה הדבר בידי: תמורת קרונות החטאים העוונות והפשעים, נתן הקב"ה את המחילה, הסליחה והכפרה, לצד שפע של בני חיי ומזוני.

"כשהסתיימה העסקה שאל אותי הקב"ה מה אני מבקש בשכר התיווך. עניתי כי מהיהודים איני מצפה לשכר, אולם אקבל מה שהקב"ה יחליט לתת לי בשכרי. 'אם-כן', אמר הקב"ה, 'מפקיד אני בידך את השפע של בני, חיי ומזוני. אתה תחליט מי יקבל אותו...". נתן רבי לוי-יצחק מבט תקיף וחודר כליות בר' שמואל, ואמר: "אם לא תותיר לי ברירה, איאלץ להשתמש בסמכות שנתן לי הקב"ה..."

ר' שמואל הוסיף לעמוד במריו. בדרך אל ביתו נתקף עווית קשה, וכעבור זמן קצר גברה מחלתו. רק אז, בכוחותיו האחרונים, שלח אל ר' אברהם את הסכום המגיע לו, בצירוף בקשת מחילה. בני משפחתו מיהרו לבקש רחמים עליו מאת הצדיק, ורבי לוי-יצחק, כדרכו בקודש, נעתר להם והתפלל על החולה. ר' שמואל חזר לאיתנו, אך את הלקח שלמד נשא עמו עד יומו האחרון.

(שיחת השבוע)

מצות קידוש בשבת

מקור מצות הקידוש

א. ציונו בוראינו יתברך שמו 'זכור את יום השבת לקדשו', ופירשו חכמים, שציונו ה' לזכור את יום השבת בדברים שיש בהם שבח וגדולה לכבוד היום. ומכאן למדנו מצות הקידוש. והיא מצות עשה מן התורה.

ב. לדעת רוב הראשונים צריך שיהיו הדברים דברי שבח שיהיה בהם זכר גדולת היום ומעלתו והבדלתו לשבח משאר הימים. אולם יש שביארו שמצוה זו אינה דוקא בהזכרת דברי שבח, אלא בעצם הזכרת שם שבת.

טעם מצות קידוש

ג. טעם מצות הקידוש היא, כדי שנתעורר מתוך מעשה זה לזכור את גדולת היום, ונקבע בלבבינו אמונת חידוש העולם, כי ששת ימים עשה השם את השמים ואת הארץ (ספר החינוך, מצוה לא).

מעלת הקידוש

ד. הנזהר באמירת הקידוש בכוונה מתכפרים לו כל עוונותיו. (זהר הקדוש, ויקהל רז:).

קידוש על היין

ה. מצות הקידוש האמורה בתורה היא באמירת דברי שבח לכבוד השבת, ולא נזכר בתורה שצריך שתהיה על היין. אולם חכמים דרשו את הפסוק 'זכור את יום השבת לקדשו' - זכרהו על היין בכניסתו (פסחים קו.), ולימדונו שצריך לקדש על היין. ונחלקו הראשונים בדבר: רבים סוברים שחיוב הקידוש על היין הוא רק מתקנת חכמים אלא שסמכו את תקנתם על פסוק זה. אולם יש שסוברים שחיוב היין הוא מן התורה כפי שנדרש מן הפסוק על ידי חכמים.

ו. לכל הדעות נוסח ברכת הקידוש הוא תקנת חכמים, ונתקן על ידי אנשי כנסת הגדולה, שהם שתיקנו לנו את כל נוסחאות התפילות והברכות.

- זיווג הגון לאורית בת חנה -

המשך משולחן גבוה

אמרתי שאתקשר בעוד שעה, נראה שלא אוכל רק באיחור קצת. הלה נענה מעבר לקו והתפלל: נו, מה בכך אם תאחר כמה דקות. אין לי שום בעיה. השיבו החכם: "אמרתי משהו, אני צריך לדייק!!" זוהי הגינות וזוהי אנושות.

ודע, כי יתכן ויתעורר מי שהוא לומר: הו, מה הדקדוק הזה כל כך...

אבל דע, באמת יתכן שיש בזה מגרעת רעה! הנה ישנם אנשים אשר כל העולם בעיניהם "כלום", ובליבם בזים לקטן ולגדול, לקרוב ולרחוק, לטפש ולחכם, לרשע ולצדיק. ואשר על כן יכולים "להבטיח" בפיהם דברים ולבסוף לא קיימו דבריהם. וזאת אע"פ שידעו מראש שלא ידייקו. ומה שורש לזה? פשוט! זלזול באנושות, רוע לב. ודו"ק.

אשר על כן, נלמד מדרכי האל. ונלמד מהנהגות ההגונים, "לדייק" אנחנו בלשוננו. אין צריך לומר "שלא לשקר שקר גס", אלא אפילו בדברים "שלא מדוייקים", ג"כ להתנזר ולהשמר. ואז קרוב ה' לדובר אמת לפה קודש לנשמה הגונה. יזכנו ה' לשמירת הדיבור ולפה קדוש ולטוב לב. אמן.

שבת שלום ומבורך!

חודש אלול

א. כל איש יהודי טהור לב, מצפה מייחל ומתגעגע לקרבת האדון האל הגדול ישתבח שמו. והנה הגיעו ימים הללו ימי "אלול", אשר באמצעותם זוכין לדבוק באל יתעלה.

ב. כל רגע ורגע בחודש "אלול" הוא יקר מיקר, ואל לנו להחמיצו בדברים בלתי תכליתיים. וימים הללו נקראים "ימי רצון", כי רצון האדם מסוגל לדבוק ברצון בוראו. ואשר על כן אין ראוי לטייל ולהתענג בחודש הזה.

ג. כל מאורע אשר אירע בתאריך מסויים בשנים עברו אפילו לפני מאות בשנים, הנה אותו תאריך חתם וקבע חותמו, ומידי שנה בשנה בהגיע אותו תאריך, מתעורר כביכול אותו מאורע שוב. ובכן, בשנה שיצאו ישראל ממצרים, הסיתום ערב רב לעשות העגל, ועלה משה רבינו למרום לבקש רחמים ורצון וסליחה מאת האל. ושוב בראש חודש אלול עלה למרום משך ארבעים יום נוספים עד יום הכיפורים, ועמד בתחנונים לפני האל, והוא יתברך קבלם ברצון. ובכך נקבעו ארבעים ימים הללו ל"ימי רצון" וימי תשובה.

ד. וימים זכים הללו, הן הם ימי "הכנה" לקראת ימים הנוראים, כלומר ראש השנה ויום הכיפורים. ואשר על כן, יש למצותם ביתר שאת. וזהו בין איש בין אשה גדול או קטן.

ה. וישנם הנהגות טובות בחודש זה, כדי להראות כי רצוננו עז "להשתנות" לטובה. ויפורטו להלן.

ברכת איש לרעהו

ו. כשפוגש אדם את חברו רגילים לברך. ובכן, מראש חודש אלול יש לברכו שיזכה בשנה החדשה ל"שנה טובה". ובמכתבים גם כן יכתוב "לשנה טובה תכתב". ולהוסיף: תז"ל רנ"ו - "תזכה לשנים רבות נעימות וטובות".

הכנה

ז. כמו שהחתן לא בא לחופתו בלי הכנה, וכן הכלה. אלא מכינים בגדי פאר והדר, ומסתפרים ומנקים עצמם. כמו כן אנחנו, אי אפשר "לקפוץ" לתוך ימי תשרי (ראש השנה ויום הכיפורים) ללא הכנה, אלא עושים "הכנה", וזמן ההכנה הוא חודש זה - חודש אלול, חודש שניתן לנו מתנה.

ח. ככל שאדם יוכיח עצמו שרצונו לעשות "שינויים" כגון שיתרחק מכל רע כפי יכולתו, וככל שירבה במעשים טובים כדלהלן, כן האל יתברך יתקרב אליו ויסייע בידיו. וכמו שנאמר "אני לדודי ודודי לי", דודי - זה הקדוש ברוך הוא.

דרכי תשובה

ט. אפילו יודע בעצמו שחטא חטאים רבים והרשיע עד לשמים מאד, אף על פי כן הקב"ה מקבלו אליו ומצפה מתי ישוב בתשובה.

י. כיצד היא "התשובה"? בפיו ובלבבו לעשותו - כלומר אם החלטנו במחשבה ובלב שאכן 'רצוננו לעזוב דרכנו הרע והבלתי טוב, ולחזור להתנהג בטוב' (כל אחד לפי דרגתו), כבר אנחנו נכנסנו אצל המלך והוא מחייך אלינו ושמח לקראתנו.

להפצת העלון באיזור מגורך ניתן לפנות

למייל במערכת או לפלאפון: 052-7189294

פלא יועץ סליחות

ימי רצון - המישך

יא. אולם, אחר כך צריכים להוכיח זאת. כיצד? הנה מי שנטמא בשרץ הרי כשירצה להטהר משליך השרץ מידיו, ואחר כך מנקה גופו וצפרניו מכל "חציצה", ויורד וטובל - ונטהר. כמו כן אנחנו, על ידי התשובה בדיבור ובמעשה, כדלהלן.

יב. בחודש יקר הזה חודש אלול, מתחילין את תהליך ה'תשובה': שאף על פי שחטאנו, מפסיקים מעתה לחטוא. ומתרחקים מכל ענין שחוטאים בו, ונכנסים למימי התורה - ומתנקים.

וזאת על ידי: חרטה, וידוי, וקבלה. כלומר "חרטה" - שיכאב לו על מה שעשה ויצטער ויבכה על התנהגותו. "וידוי" - שיאמר בכונה נכונה נוסח הוידוי ויפרט בפיו את הרע שעשה. "קבלה" - שיאמר: 'אני מקבל עלי שלא לעשות שוב אותם דברים הרעים'. והאלקים משמים משקיף עליו, ושמוח בו, ומקבלו בחיכוך.

יג. כמו בכל מועד וחג יש "הלכות" מיוחדות ולומדים אותם בזמנו. כמו כן באלול ראוי ללמוד "הלכות תשובה" המפורטים ברמב"ם ובשערי תשובה ובשאר ספרים.

חשבון הנפש

יד. בזוהר הקדוש שבחו מאוד את העושים "חשבון הנפש" כל יום: "מה עשיתי היום?" ואח"כ ילך לישון. וקראום "מארי דחושבנא" כלומר אדוני החשבון. וכל שכן שראוי לעשות כן לפחות בחודש היקר הזה חודש אלול כל לילה.

תפילה על הרחוקים

טו. מעשה בזמן האריז"ל, שקרה לבן אחד של אחד הרבנים הגדולים שנשתמד, והיה בצער גדול ובא לפני האריז"ל, ולימדו שיתפלל על בנו בברכת "השיבנו" ובכונה. וכך היה שחזר לדת ישראל.

טז. וכן ראוי לכל אחד שיתפלל בברכת 'השיבנו' על איזה מקרוביו ומשכניו וחבריו הרחוקים מהאמת. וכן על כלל ישראל שהרבה הרבה מהם רחוקים מהדת לצערנו כאשר עינינו רואות.

סדרי הלימוד

יז. בימים הללו ימעט קצת מפלפולו ומחיבוריו ומעיונו, ואל יבטל 'אמירת הסליחות' ולימודים של גירסא כמו ספרי התיקונים ותהילים, כדלהלן.

יח. גם מי שכל השנה עסוק במלאכתו ובעבודתו, ראוי שימעט בעסק, ויפנה מזמנו לעבודת הרוחניות ולתשובה, ויוסיף לימוד בבוקר אחר התפילה כמה זמן שיוכל. וכן באמצע היום וכן בלילה. ויתחכם כיצד להוסיף זמן עבור לימוד התורה.

ישראל קדושים משכימין לסליחות מראש חדש אלול. מה טוב הלקם שמשבירים תאונתם בעוד הלילות קצרים ובגני אדם אוהבים לנום, וערבה שנתם, ועזה אהבת שנה, מעבירים שנה מעיניהם ותנומה מעפעפיהם, בודאי שבה יתראה עבד אל אדוניו ומצא כדי גאלתו, אף בתנאי שיעשה הדברים כתסונן, דאם לא כן ירת תרתי גיהנם, שיענה גופו בעולם הזה ואין בו מועיל לעולם הבא, חס ושלום.

ואלו הן התנאים הצריכים, יקום בזריות ויטל ידי, ואחר כך פניו יזכון לקראת אלקיו מכף רגל ועד ראש כמעשהו בלקת לפני שרי העיר, וישכים לבית הכנסת ויאמר הסליחות בשפל קול התחנה, תחנונים ידבר רש (משלי יח, כג), אות באות תבה בתבה, ויתן לב אל הדברים שהוא אומר ויעמיק בהן ומצא שכלם כחלי אש וישמיע אל אזניו מה שמוציא מפיו בתחלת הסליחות שאומר נחפשה דרכינו ונחקרה ונשובה אליך (איכה ג, מ), ואומר שבים אליך בכל לב שועתם תקבל ברחמיך. ויחרד האיש וילפת בשומו על לבו, מה פעל ועשה בכל השנה ובכל שנותיו מיזם היותו בגלגול זה ובגלגולים אחרים, ומה גרם פגם בנפשו ובכל העולמות, בחלאת טמאת זהמת עוונותיו, ושבעוונותינו חרב בית המקדש ובטל התמיד וכהנה רעות רבות גרמנו וזה צער השמים, וגדול שברנו עד מקום שאין יד שכלנו מגעת לדעת אחד מני אלף אלפים, וכבר פרטו המפרשים קרא דכתיב (עמוס ג, ד) הישאג ארניה בצער וטרף אין לו. כי ארניה הוא ראשי תבות, אלול ראש השנה יום הכפורים הושענה רבה. ורצה לומר אם יצק איש באלו הימים תהיה כל מגמתו על העיר, דהינו הבית המקדש שנקרא יצר על כי טרף אין לו, שאין מקריבין קרבנות בעוונותינו הרבים, והחי יתן אל לבו כי ביום הכספה יעמד למשפט לפני שופט כל הארץ, מלך אים ונורא מאד, וספרי חיים וספרי מתים לפניו הם פתוחים, ויחרד חרדה גדולה, ואל יזוז מלבו חרדת רבן יוחנן בן זכאי, וישא ביום ההוא קל וחמר בעצמו על אחת כמה וכמה עד אין חקר.

למדנו רבינו

נערך על פי תשובות שהשיב מורנו הרב שליט"א בכתב ובעל פה

תעניות תשובה לאדם חלש

שאלה: ברצוני להתענות בחודש אלול לשם תשובה, אלא שהדבר גורם לי לחולשה בתורה, מה כן אפשר לעשות במקום זאת.

תשובה: אפשר להתענות 'חצי יום'. וזאת בתנאי שלא יגרם לו הדבר להחלש מהתמדה בתורה. ועדיף שיאכל ויתחזק בתורה. וראה מ"ש בביאור הלכה (סימן תקעא) בשם האריז"ל. ומי שבכל זאת רוצה להתענות, יש אפשרות שיתענה 'שעה' בלבד לשם צער ותשובה. או לאחר זמן אכילתו אפילו 'שעה' לשם תענית וצער ונחשב כמתענה. וכך יעשה שאם רגיל לאכול בארבע שעות ביום יאכל בחמש שעות. ועיין בכה"ח (סימן תקסב אות מג). וכן הביאו ראה מאחאב שנכנע ככתוב, ואמרו חז"ל שאחר זמן אכילתו. וכמ"ש בסה"ק ראשית חכמה (שער התשובה פ"ג). וכתב שהן הן נקראים 'סורים של אהבה'.

כן מפורסם עצה קלה, והיא 'תענית הראב"ד', כמבואר בדברי רבינו יונה בביאור התשובה, וז"ל: אל יעזוב לגמרי מלאכול בשר ולשתות יין כי דייך מה שאסרה תורה. אך, בעת מאכלו ועודנו תאב לאכול יניח ממנו לכבוד הבורא מתאנותיו, ואל יאכל כפי תאוותו. ודרך זו תמנענו מחטוא ותזכירנו אהבת הבורא יותר מתענית אחד בשבוע, כי זה בכל יום תמיד מידי אוכלו ומדי שתותו יניח מתאוותו לכבוד הבורא. עכ"ל. והובא באחרונים, וכ"כ רבנו הפלא יועץ (מערכת תענית).

ודעת לנבון נקל, כי כל דברים הללו אינם שווים בלי 'הרהורי תשובה', ולשוא מענה גופו.